

УДК

Савгіра Р. - ст. гр. БМ_{сп}-31

Тернопільський державний технічний університет імені Івана Пулюя

ШЛЯХИ ЗНИЖЕННЯ СОБІВАРТОСТІ ПРОДУКЦІЇ

Науковий керівник: Малюта Л.Я.

Як відомо, собівартість — це сукупність витрат, виражена в грошовій формі, яка йде на виробництво і збут продукції. Собівартість — це частина вартості продукту праці. Акумуляуючи поточні витрати, собівартість продукції підприємства є одним з найважливіших показників ефективності виробництва, оскільки в ній відображаються рівень організації виробничого процесу, технічний рівень, продуктивність праці та ін. Водночас цей показник не є кінцевим у характеристиці ефективності діяльності підприємства, оскільки в ньому не відбивається результативність невиробничої, а також позавиробничої діяльності.

До собівартості входять такі витрати: 1) вартість спожитих у процесі виробництва предметів праці (сировини, напівфабрикатів, палива, електроенергії); 2) перенесена вартість засобів праці; 3) витрати на оплату праці; 4) витрати на реалізацію продукції та інші витрати. Чим краще працює підприємство, ефективніше використовує виробничі ресурси, тим нижча собівартість продукції, робіт, послуг.

В системі управління собівартістю значну увагу слід приділяти її обліку, оскільки: зниження витрат на одиницю продукції дає змогу збільшити обсяг виробництва на підприємстві при наявних ресурсах, забезпечити тим самим прискорення оборотності оборотних засобів; зниження собівартості є істотним джерелом зростання прибутковості (доходності) виробництва, а отже, підвищення конкурентоспроможності підприємства; зменшення витрат матеріальних ресурсів в обробних галузях сприяє економії капітальних вкладень у галузях добувної промисловості; зниження собівартості продукції — реальна основа зниження цін, а отже, підвищення життєвого рівня населення.

Отже, зниження собівартості продукції має винятково важливе значення для розвитку виробництва, піднесення добробуту населення. У процесі її зниження виявляються майже всі складові підвищення ефективності виробництва: зростання продуктивності праці, економія матеріально-сировинних і паливно-енергетичних ресурсів, поліпшення використання основних фондів.

Головними шляхами зниження собівартості продукції є такі: 1) механізація і автоматизація виробництва; 2) застосування прогресивних технологій; 3) прогресивні зрушення у структурі виробництва; 4) спеціалізація і кооперування виробництва; 5) удосконалення структури управління; 6) здешевлення утримання апарату управління; 7) раціональне розміщення виробництва; 8) зниження цін на засоби виробництва, економічне стимулювання економії живої та уречевленої праці.

Однак відомими є факти, коли зниження собівартості не було доцільним. Будь-яке зниження собівартості, що призводить до погіршення якості продукції, не є економічно виправданим. Наприклад, у меблевій промисловості іноді застосовують дешеву тканину для оббивання меблів. Це знижує собівартість продукції, але при цьому меблі слугують їхнім господарям значно менше. Таке зниження собівартості не можна вважати доцільним. Тому запропоновані шляхи зниження собівартості продукції окремого підприємства та удосконалення системи управління витратами загалом повинні мати чітке економічне обґрунтування.